

Tabor

1967

EL FORTIN

Št. 8

One naročnike "Tabora" v ZDA in Kanadi, ki revijo dobivajo po pošti prosimo, da poravnajo svojo zaostalo naročnino na naslov: Zdravko Novak, 1084 East 177 Street — Cleveland—Ohio 44119, USA.

Revija se vzdržuje samo z naročnino zvestih bralcev, zato čim prej storite svojo dolžnost in s tem omogočite redno izhajanje.

Uprava

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov • TABOR je last in vestnik Zveze D. S. P. B. Tabor • Mnenje Z. D. S. P. B. Tabor predstavljajo le članki, ki so podpisani od glavnega odbora Zveze. • Izdaja ga konzorcij. Predsednik inž. Anton Matičič. • Urejuje uredniški odbor; odgovorni urednik Adolf Škrjanec, za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Jože Jenko.

TABOR es órgano de la Confederación Tabor de los Anticomunistas Eslovenos Unidos. • Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina

TABOR is the voice of the Confederation Tabor of the United Slovene Anticomunists

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 33-7213

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 933-090

NAROČNINA: Južna Amerika 500 pesov, odn. enakovrednost v dolarju. U. S. A. in Kanada 3.50 dolarja letno; Angl'ja in Avstralija 1 funt šterling; evropske države 2 dolarja

Naročila, reklamacije in nakazila pošiljajte na naslov upravnika: José Jenko, Pedernera 1075, Villa Madero, prov. Buenos Aires, Rep. Argentina

Vse dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, Villa Ballester FNGBM, Pcia. de Buenos Aires, Argentina

NASLOVNA SLIKA

S strani slave in časti v albumu naše zgodovine. — Ko ne bo več ne duha ne sluha o nekem Dapčeviču, Kvedru, Popivodi... pač pa bo ostala samo sramota prekletstva za vsemi kolevodji rokojnjaških tolp, ki jih je mednarodni komunizem izkorstil, da je z njimi začel krvavo revolucijo prav v času okupacije, ko je narod imel zvezane roke, bodo v vsem sijaju žarela za zgled bodočim rodovom slavna imena dičnih poveljnikov prvih udarnih bataljonov nikdar v boju premaganega slovenskega domobranstva: stotnik Stamenković — major Križ — stotnik Meničanin

*Narod je slovenski klen;
naše vrste so jeklene.*

(Domobranska pesem)

Agosto 1967

BUENOS AIRES

Avgust 1967

SILA PREPRIČANJA

Češki revolucionar in osvoboditelj Tomaz F. G. Masaryk je v času svojega delovanja v tujini med prvo svetovno vojno zapisal, da mora vsak majhen narod, ki hoče doseči nek cilj, ta svoj cilj izenačiti s ciljem neke velesile in si tako izboljšati izgleda za uspeh. To teorijo je Masaryk sam do kraja izpeljal, ko mu je uspelo pregovoriti zapadne zaveznike, da je tudi zanje koristno, ako staro Avstroogrsko monarhijo razbijejo in dajo svobodo vsem njenim narodom, zlasti slovanskim. Moč njegove osebnosti in sila njegovega prepričanja je v veliki meri claišala tudi delo takratnega Jugoslovanskega odbora, ki se je trudil, da od zaveznikov dobi pristanek za ustanovitev neke jugoslovanske države.

To delovanje tudi številnih slovenskih ljudi zunaj meja in izven oblasti Avstroogrške, je nujno doseglo tudi narod doma; in to razširjenje uporne miselnosti je pripeljalo do znane majske deklaracije in odziva, ki ga je našla med Slovenci. Res je, da si ta deklaracija še ni upala do kraja prelomiti z geslom: vse za vero, dom, cesarja, da je za slovenski narod še vedno iskala rešitev pod habsburškim žezlom; toda dogodki doma in na frontah so se vrstili z vso naglico in zgled tistih, ki so hiralj na ljubljanskem gradu in umirali na strelišču na Suhem bajerju, je ljudem že kazal na še višji, dokončni smoter: popolno svobodo in neodvisnost.

Zgodovinarji bodo nekoč našli prave vzroke, zakaj je ta toliko pričakovana svoboda po prvi svetovni vojni morala skoraj od vsega začetka premagovati težavo za težavo, dokler ni leta 1941 omagala in se je država znašla v položaju, ko je edino podtalna komunistična partija vedela, kaj hoče in kako doseči svoj cilj. Res je, da je nacionalistični odpor proti okupatorju v Jugoslaviji — razen na Hrvatskem — slonel na načelu obnovitve Jugoslavije, toda med vsemi številnimi odporiški skupinami ni bilo nobene koordinacije in gotovo ne nobenega

iskrenega medsebojnega zaupanja, da o kaki učinkoviti reprezentanci v tujini sploh ne govorimo.

V nasprotju s tem je komunistična Osvobodilna Fronta nastopila enotno v vseh delih države in je vestno izpolnila tudi Masarykovo formulo, naj iz svojega vprašanja naredi mednarodno vprašanje, ako upa na uspeh. Komunistični propagandi je uspelo, da je zunanjemu svetu predstavila komunistične partizane kot resnične borce za osvoboditev Jugoslavije, torej za poraz Hitlerjeve Nemčije, s čemer so uspeli, da jih je zapad slednjič priznal za zaveznike. Prepri v Jugoslovanski emigrantski vladi pa so skoraj popolnoma onemogočili vsak vpliv, ki bi ga zadržanje nacionalističnih odporiških skupin v domovini lahko imelo na zapadne zaveznike in zlasti na Veliko Britanijo.

Ta politični in tudi vojaški neuspeh je bil potem kronan s tragedijo maja meseca 1945. leta

— — —

Masarykova formula pa visi tudi nad jugoslovansko in slovensko emigracijo po drugi svetovni vojni; čeprav zdaj po neki ironiji usode v zaobrnjeni obliki.

Vprašanje slovenske in jugoslovanske svobode je danes že vključeno v vprašanje svobode vsega sveta; torej je že del nekega mednarodnega vprašanja in njegova rešitev že zavisi predvsem od rešitve, ki jo bodo velesile zapadnega bloka dosegle ali zgrešile v tem orjaškem spopadu.

Kakor pa smo se Slovenci med prvo svetovno vojno vsaj preko posameznikov v tujini trudili, da svoje težnje vstosmerimo s težnjami zapadnih zaveznikov, tako se nam zdaj očitno zdi, da ni potrebno nikakršno prizadevanje, nikakršen trud; saj bo prišlo z rešitvijo spora med vzhodom in zahodom vse samo od sebe.

V posvetu narodov smo obsojeni na molk. Res; toda obsodili smo se sami.

Zato bi bila pglavitna naloga slovenske politične emigracije poskrbeti za to, da slovenski individualni problem dobi svoje mesto v celotnem kompleksu problema med vzhodom in zahodom, brez ozira na to ali se veže na jugoslovanskega ali ne. To pomeni, da slovenski svet in slovenski narod ne bosta mimogrede reducirana na strateški pojem „ljubljskih vrat“, temveč da bo kljub temu, da je vključen v celotno vprašanje svobode ali nesvobode, vendarle obdržal vse tiste tipične slovenske obrise, ki morajo biti tako močni, da bodo v času rešitve zadovoljili vse slovenske narodne in politične zahteve.

Gledano s tega vidika je jasno, da slovenska politična emigracija ne vrši svojega posla, kot bi to bilo potrebno.

Slovenci nimamo nekega skupnega delovnega telesa, ki bi živelo in delovalo v tem smislu. Nimamo nobenega programa, ki bi predvideval širjenje demokratičnih idej med nami samimi, pa tudi med narodom

doma. Na tisoče slovenskih mož in fantov prihaja letno v tujino na delo in emigracija nima ne smisla, ne časa, ne denarja, da bi tem ljudem posredovala svoje misli, svoje želje, svoje upe. V emigraciji ne izhaja ena sama publikacija, ki bi v nekem svetovnem jeziku tolmačila slovenske težnje. In še in še.

Kje torej stojimo 50 let po majski deklaraciji? Morda bi bilo bolje vprašati: kje sedimo?

Odgovor je jasen.

28

P. B.

KJE JE VELIČINA?

25 let je poteklo, odkar se je v Sloveniji začel oborožen odpor proti komunističnemu nasilju.

14. maja 1942 je v Loškem potoku odbil plat zvona in zbrala se je prva skupina slovenskih fantov z namenom, da komunističnim partizanom prepreči nadaljnje strahovanje domače vasi. Bila je to iskra, ki je v nekaj dneh sicer spet ugasnila; sledile pa so ji druge.

V noči od 17. na 18. maja 1942 je iz gozda v okolici Sv. Urha pri Ljubljani odšla prva skupina slovenskih ilegalcev proti Gorjancem, da tam ustanovi svoje postojanke. Med temi prvoborci, ki so odšli v majsko noč leta 1942 najdemo imena, ki so za vselej povezana s slovenskim protikomunističnim uporom. Imena, ki so za večino danes samo še imena, ker so telesa že davno vrnjena slovenski zemlji, iz katere so izšla; pa tudi imena, ki še danes stoje v ospredju nadaljevanja tega upora.

Milan Kranjc, Dobrivojce Vasiljevič - Iztoč, Drago Tomažič, France Mihelič, Jelo Capuder, France Kremžar, Marijan Lavrič, Drago Furlan, Janez Okorn, Štefan Kodelič, Mladen Crnigoj, Joško Jakoš, Polde Selan, Lojze Dežman, Matija Kralj, Jaro Novak, Ivan Korožec in France Grum.

17 jih je bilo, ki so naredili prvi korak oboroženega odpora na slovenski zemlji, 12.000 jih je tri leta kasneje napravilo zadnji korak: v brezna Kočevskega roga, v jarke pri Teharjih, v jame pri Podutiku.

Rdeča propaganda, pa tudi nekateri ciniki v emigraciji sami bodo še danes trdili, da je teh 17 fantov odšlo na teren, ker so jih k temu nagovarjali pokvarjeni kaplani ali preračunljivi politiki. Treba pa se je zamisliti v tisti čas. Komaj kdo med temi sedemnajstimi je bil nad 25 let star; slovenski mladini pa ne takrat, ne danes niso bili potrebni ne „pokvarjeni kaplani“, ne „preračunljivi politiki“, da bi našla pot tja, kamor jo je klicala dolžnost do slovenske domačije, do slovenskega človeka, do njih samih. Idealizem in zavest dolžnosti sta jim narekovala pot v slovenske gozdove, iz katerih se večina ni več vrnila.

Zakaj je bil storjen ta prvi korak pred 25 leti in zakaj poslednji korak leta 1945 v Kočevske gozdove? Komu je vse to koristilo?

Ob času odhoda te prve oborožene skupine na teren je v Ljubljanski pokrajini takozvana Osvobodilna Fronta že pokazala svoj pravi obraz; po Gorenjskem in Štajerskem so že padle žrtve okupatorja, katerega so komunistični partizani izživljali s svojimi norimi akcijami; v sami Ljubljani sta že bila umorjena ing. Fanuš Emer in industrijalec Avgust Praprotnik, oba člana Sokola, pristaša nacionalistične ideje; in profesorju Ehrlichu so bili že šteti dnevi njegovega življenja.

Prva ilegala je odšla na teren potem, ko je bilo prebivalstvo Ljubljane in ostale pokrajine že do kraja prežeto s komunistično propagando o „beli gardi“ in njenem „izdajalskem“ početju. Oboroženi odpor se je začel potem, ko je OF s svojim delovanjem dokazala, da so njeni načrti slovenskemu človeku tuji in da vodijo v propast vse, kar je narod čuval kot svetinje svojih očetov. Osvobodilna vojna partizanov se je izkazala kot navadna socialna revolucija pod okupatorjem, ki je našemu človeku hotela vsiliti tujo miselnost in ga speljati na pota, ki jih v vsej svoji življenjski tradiciji ni poznal.

Uporna sedemnajstotnica je odšla v gozdove potem, ko je postalo jasno, da partizanstvo pripravlja pot komunistični ureditvi življenja, kjer bo neusmiljeno zatrt vsak individualizem, ki je edina podlaga resnične svobode, kjer pa bo vse podrejeno partijskim interesom.

Nikakor ni krivda teh 17 prvoborcev in ni krivda 12 tisočev pomorjenih, če se je dejansko vse to tudi zgodilo. Tuji interesi so prekrizali slovenske načrte. Slovenski narod je bil z drugimi narodi Jugoslavije vred pahnen v mreže mednarodne komunistične politike, katere žalostne rezultate zdaj vidimo v ideološki, gospodarski in socialni tragiki današnje Jugoslavije.

Kar se je rečilo v emigracijo, tava po slepem tiru. V vseh dobrih dvajsetih letih izgnanstva, tudi v zadnjih letih, ko druga za drugo padajo pregrade in stara miselnost, se nismo prikopali do zveličavnega spoznanja, da **mora tudi v nas samih umreti vse tisto, kar nas veže na staro miselnost**, če hočemo, da bomo kot ljudje in kot del naroda sploh še živeli. Že s tistim prvim korakom 17 mladih idealistov, ko so zavedni Sokoli in trdni katoliški fantje ramo ob ramo odšli v gozd, pa v poslednjem koraku, ko so fantje iz istih vrst padali v Kočevskem Rogu, je slovenska mladina pokazala edino pravo pot: **PROČ S STARIMI, ZA LAŠE PRIVLEČENIMI STRANKARSKO-POLITIČNIMI PREDSDOKI.**

Babilonce je Bog kaznoval s tem, da jim je zmešal jezike in so se razšli po vsem svetu. Slovensko emigracijo pa je z vseh vetrov zbral v taborišča, kjer si je sama zmešala jezik, v katerem bi se mogla lepo sporazumeti ob krvi in veliki nesreči Vetrinja. Zato danes iščemo v vsakem še tako iskrenem prizadevanju — holno ambicijo, v vsaki kritiki ali opoziciji pa — sovraštvo. Zato se danes cinično, z resnično pasjo miselnostjo ob vsakem poskusu dvigniti se nad osmrjeno mlakužo preživelih predsodkov, sprašujemo: kaj hočejo, kdo je v resnici za tem? Nič več nismo sposobni,

da komurkoli priznamo poštenost in iskrenost, ker se nam ne more poro-
diti misel, da smo bili iz raja pod Triglavom izgnani zato, da se iz našega
narodnega telesa za vselej izloči kal te bolezni in da je v tem veličina,
vrednost in pomen žrtve vseh tisočev, ki jih ni več med nami.

Za spomin na našo slavno preteklost prvoborcev proti komunizmu bo postal
tudi prizor, ko so bili s 1. januarjem 1945 med drugimi povišani tudi sledeči
častniki našega penosnega slovenskega domobranstva: polkovnik Franc Kre-
ner, major Vuk Rupnik, stotnik Miloš Šabič, stotnik Branko Leskošek,
stotnik Ratko Šušteršič, nadporočnik Silvo Klugec, nadporočnik Alojzij
Martine, nadporočnik Metod Krajger, nadporočnik Stanislav Urbančič

Hinko Zupančič

NA DAN Z RESNICO

Bilo je na začetku maja. Vse se je pripravljalo za odhod. Najprej je
bilo rečeno, da gremo v bližino Ljubljane; potem so govorili, da gremo na
Primorsko ali da verjetno zasedemo kot na Gorenjskem, ki meji proti Av-
striji in Italiji.

Poslavljali smo se od prijateljev, katere smo si pridobili v dobrem
letu, odkar smo bili na postojanki v Vel. Laščah. Proti večeru je že šlo, ko
smo krenili na pot v smeri proti Turjaku. Proti Kočevju je bilo čuti zamol-
klo streljanje; partizani so menda napadali izpraznjeno Kočevje, kajti ko-
čevski borci so že popoldne šli tod mimo.

Šli smo obloženi z municijo, orožjem in še z našo prtljago po vrhu. Šli smo pod Turjakom proti Želimplju, Pijavi gorici, Igu, proti Tomišlju v Črno vas. Do spopadov med potjo ni prišlo.

V Črni vasi smo se utaborili pod kozolcem. Držali smo tam stražo; največ pa smo hodili v patrolje Tomišelj — Mokerc — Sv. Ana. Ko se je prva patrolja vrnila, je bila že druga na poti. Na koncu vasi ob mostu je bil šotor. Tam je bil domobranski častnik, ki je imel telefonsko zvezo z gradom, da je takoj sporočil na grad, ako je šla patrolja ven; da ne bi pomotoma streljali z gradu s topovi na patroljo.

Lepo sončno popoldne smo šli zopet v patroljo. Bila nas je samo desetina. Javili smo se častniku, da gremo proti Mokreču.

Polagoma smo šli ob Iški, ki se je leno vila po grapi. Opazovali smo race, ki so gnezdile ob vodi. Ko smo dospeli do ceste, ki drži proti Igu, smo šli v večjih razdaljah kajti pred dnevi so nas malo naprej pozdravile sovražne svinčenke od Sv. Ane. To pot smo šli čez Tomišelj in potem navkreber proti Mokreču. Pot je bilo strma, gozd gost. Tako je bilo treba velike previdnosti, da bi nas ne iznenadil sovražni rafal. Pa je šlo vse po sreči ter smo po velikem trudu dospeli na greben in od tam opazovali proti Sv. Ani. Nikjer ni bilo opaziti sovražnega premikanja. Nekaj časa smo ostali tam v zasedi, potem pa se zopet polagoma vrnili po isti poti nazaj.

V Tomišlju smo se še malo ustavili; potem pa zopet nazaj proti Črni vasi. Ko smo dospeli do ceste, ki drži na Ig ter že mislili, da smo izven nevarnosti kakšnega iznenadenja svinčenk, na gradu votlo zabobni. Obstajemo in prisluhnemo v katero smer bodo granate udarjale... Kako smo bili razočarani, ko začujemo nad našimi glavami: Ssssss... V breg nad nami udari granata. Zemlja se kar potrese. Spogledamo se, kaj naj to pomeni. Takoj za njo prileti druga. Ta že bliže nas. Zarije se v zorano njivo.

Rigler zavpije „Hudič, na nas streljajo!“

Hitro poskačemo v plitvo Iško. Pomikamo se proti našim položajem.

Travnik izstrelji zeleno raketo; znak, da smo mi. Če že ne vidijo tega na gradu, bo gotovo opazil častnik, kateri se je dva kilometra pred nami grel na soncu pri telefonu, ter bo gotovo sporočil, naj prenehajo streljati.

Toda nič takega se ni zgodilo. Streljali so kar naprej. Granate so udarjale levo in desno ob Iški, le v vodo, po kateri smo brodili, ni nobena priletela. Padlo je okrog 40 granat.

Ko smo dospeli do častnika s telefonom, smo si ga pošteno privoščili. Jaz sem mu dejal: „Pravite, da imate zvezo z Angleži, pa je še z gradom nimate, čeprav imate telefon tja napeljan.“

Častnik, se je samo namrdnil, pa dejal, da ni bilo nič hudega.

Zdaj po 22 letih to premišljujem, pa si mislim: Ni bilo tudi to namerno narejeno? Ni bilo to sad takratnih političnih homatij? To bi lahko vedel povedati častnik, zakaj ni sporočil v grad; in ako je, zakaj so na nas streljali?

Po 22 letih prihaja marsikaj na dan, kar nam je bilo preje uganka. Sami se izdajajo. Tako nam je vsem znano, da je M. S. vedel, da bodo domobranci vrnjeni. Saj sam Krek piše v A. D. junija 1965. Ko pa so v Vetrinje prišli prvi, ki so se rešili z morišč, so jih ravno ti ljudje javili Angležem, češ da so komunisti in širijo alarmantne vesti. V Vetrinju se je tudi govorilo, da bomo šli v angleško vojsko — po posredovanju NO. Zato je bilo treba nas vežbati. Ker zaradi nezadostne hrane nekateri niso mogli, so bili zato privezani na kol. Ljudje, ki so to delali, se pa danes bijejo po prsih in hočejo biti Slovencem voditelji.

Zadnji čas bi že bil, da bi se vse to razjasnilo. Zato, borci, kar veste, pišite v „Tabor“! Danes nam tudi zafurana politika ne more več do živega.

Ko sem skorj po dveh letih bivanja po bolnišnicah prišel v taborišče Spittal, mi je slovenski uradnik taborišča dejal: „Ti ne spadaš v naše taborišče, ker si bil domobranec.“ Sam je pa bil domobranski poročnik.

Vse, kar kdo ve, naj zapiše! Zadnji čas je že, da se zve vsa resnica! Nismo klonili pred komunisti, tudi pred lažmi ne bomo!

ZA ZGODOVINO

Gen. Leon Rupnik

NACIONALNI REDUIT JUGOSLAVIJE

V svojem konceptu MOJE ZADRŽANJE PRED IN MED DRUGO SVETOVNO VOJNO (TABOR št. 3-7, 1967) je gen. Leon Rupnik zapisal:

„Vedno bolj sem v sebi čutil nujnost, da je treba postaviti obrambo države v predel, ki bi bil spričo modernih bojnih sredstev po narodi bolj zavarovan in po prostoru bolj zaključen, pa temu odgovarjajoče prekrojiti tudi vojni načrt in utrjevanje dežele. Ker s to zamislijo kot po rangu najmlajši general pri utrdbeni komisiji nisem mogel prodreti, sem jo odkril naravnost knezu-regentu Pavlu, ko me je dne 29. 6. 1939 pozval na avdienco. Med tem so dogodki v Evropi šli svojo usodno pot. Pričela se je vojna in prinesla nepričakovane in presenetljive pojave, ki so morali odločilno vplivati tudi na moje delo in me tako vedno bolj prepričevati o pravilnosti moje zamisli o ustvaritvi državnega reduita. Preložitev težišča utrjevanja dežele za ohranitev zveze z zapadnimi silami, kakor tudi temu odgo-

Občni zbor Zveze DSPB-TABOR se bo vršil dne 2. septembra 1967 v Clevelandu. Pozivamo včlanjena društva, da se nanj temeljito pripravijo!

varjajoča sprememba vojnega načrta sta postali brezpogojni potrebi. Princ regent se je še o pravem času spomnil na mojo zamisel državnega reduita. Konec maja 1940 me je vojni minister gen. Nedič telefonično pozval... na poročanje v Beograd. V zelo kratkih obrisih sem ministru prikazal svojo zamisel; nakar mi je ukazal, da predmet obdelam pismeno in mu spis čim prej dostavim. Kot mi je bilo ukazano sem obdelal spomenico o državnem reduitu in jo predložil vojnemu ministru.“

Pečat

Grb

ŠTAB UTVRDJIVANJA

Djeneralštab

Str. Pov. U. Dj. Br. 7834

8. juna 1940 god.

Ljubljana

Idejna skica o
našem nacionalnem
reduitu.

Gospodu Ministru Vojske in Mornarice (K.)— (*)

Po ustnem povelju Gospoda Ministra vojske in mornarice, prejetem ob priložnosti konference dne 20. maja tega leta predpopoldne, dostavljam v prilogi pod. „**IDEJNO SKICO O NAŠEM NACIONALNEM REDUITU**“ (z 1 zemljevidom 1 : 750.000 v podprilogi) s prošnjo za uporabo.

KOMANDANT
Divizijski general
Rupnik I. r.

— — —
I D E J N A S K I C A
O NAŠEM NACIONALNEM REDUITU

Naš geografski položaj, pa dolžina in zgraditev naših mejnih front nas v zvezi z našim splošnim vojnim potencialom siliijo, da se pobavimo z vprašanjem nekega nacionalnega obrambnega reduita, ki bi nam omogočil, da naše obrambne možnosti pridejo do svojega najbolj uspešnega izraza z ozirom na okolnosti, katere sedanja vojna tehnika v doslej nepoznani meri proži strateškim, operativnim in tehničnim dejavnostim eventualnih napadalcev.

Naš vojaško-geografski položaj pa dolžina in zgraditev naših mejnih front in sicer:

* Slovenski prevod v cirilici pisanega srbskega originala (Op. ur.)

1. Proti Madžarski	okrog 370 km
2. Proti Nemčiji	okrog 200 km
3. Proti Italiji	
	a) okrog 160 km na severozahodu
	b) okrog 650 km obalne fronte
	c) okrog 360 km na jugozahodu
4. Proti Grčiji	okrog 160 km
5. Proti Bolgariji	okrog 360 km
6. Proti Romuniji	okrog 340 km
	<u>Skupaj okrog 2.600 km</u>

Obramba takšnih mejnih front predstavlja za našo vojsko, ki ne razpolaga z zadostnimi novimi bojnimi sredstvi, zelo težak problem, ker mora biti pripravljena na obrambo celotne fronte, medtem ko napadalec lahko izbira smeri napada po svoji volji.

Če te naše mejne fronte porazdelimo z ozirom na trenutno politično konstelacijo v Evropi, potem dobimo ti dve skupini:

- 1.) 2.) in 3.) s skupno razsežnostjo fronte okrog 1.470 km. in
- 4.) 5.) in 6.) s skupno razsežnostjo fronte okrog 860 km.

Spremembe v tej grupaciji so vsak trenutek mogoče, kar je v glavnem odvisno od dogodkov na bojiščih velesil, z ozirom na katere se bodo kajpak opredeljevali njihovi bližnji in daljni, pa seveda tudi naši sosedi.

Predpostavljajoč našo absolutno nevtralnost v sedanjem vojnem vrtnicu, bo za nas postala aktualna ona skupina front, proti kateri bo prišlo neposredno ali posredno do kakršnekoli vojne agresije. V tem slučaju kajpada ne bi ostali več sami, ampak bi avtomatično postali zavezniki one skupine, ki bi bila po prej omenjeni agresiji prizadeta.

Na vseh mejnih frontah — razen na oni pod 4.) — so v teku fortifikacijska dela, medtem ko se na fronti pod 4.) — proti Grčiji — verjetno zadovoljujemo z ostanki fortifikacij iz svetovne vojne.

Z ozirom na stanje, v kakršnem se nahajajo ta dela današnjega dne, pa z ozirom na taktično topografsko jačino položaja, je obrambno moč tega utrjevanja mejnih front mogoče v glavnem okarakterizirati na sledeči način:

1. Proti Madžarski

a) Med reko Zlatico in Donavo, na terenih, ki so kot ustvarjeni za uporabo hitro gibljive mase vseh najbolj sodobnih in strahotnih napadalnih sredstev, katerim poveljujejo vodstva s praktičnimi izkušnjami iz sedanjih velikih operacij, je doslej zgrajen nepretrgan plitvi položaj s protioklopnim rovom, zapreko za pešce in betonskim objekti za brisanje teh preprek z ognjem. Zgradba globine tega položaja z drugo in tretjo vrsto protioklopnega rova, zapreke za pešce in betonskih objektov je v pospešenem teku. Pred položajem so zgrajene skupine preprek in pripravljena ru-

šenja, kar pa za koristnost odpora in pridobitev na času ne pomeni mnogo, ker je te skupine mogoče obiti. Ako ga primerjamo z najmodernejšo zgrajenimi zapovrstnimi položaji Holandske, Belgije in Francije, kjer so se od 10. do 31. maja tega leta odigravale vojne operacije, navzlic vsemu ta položaj danes predstavlja zelo slabo obrambo, ki — za sedaj — v slučaju nenadnega koalicijskega pohoda osnih velesil in Madžarske, ne bi mogla zanesljivo zavarovati mobilizacije in evakuacije Potiske divizijske oblasti.

Podobno velja za položaje, ki so v gradnji v zaledju tega zaščitnega položaja (Senta — Žednik — Pačir, Kanal Kralja Petra, mestišče na levem bregu Donave).

Šele za izgradnjo teh položajev v globino 2 do 4 vrst protioklopnihi rovo in pešadijske prepreke z bretelami, kar najbolj popolno maskiranih in branjenih majhnih podzemeljskih betonskih objektov in gnezd, nevidnih iz zraka in zemlje ter malo občutljivih za oklopnike, ki bi jih branilo elitno moštvo posadke, bi bilo mogoče na teh odprtih terenih ustvariti pogoje za uspešno obrambo tudi proti močnim koaliranim silam.

Sicer pa je ta sistem utrjevanja že odobren in ukazani, kakor hitro smo pretekle dni zvedeli za nova bojna sredstva in način njihove uporabe. (Štuka, novi P. O. topovi, oklopniki, ki bruhajo plamene, padalci, letalska pešadija, itd.)

b) Med Donavo in Dravo v Baranji so okolnosti slične kot pod a) v Banatu in Bački. — Manastirska greda s svojim strmim severnim podnožjem in razrvano Karašico delajo ta odsek prirodno močnejši, pa tudi utrdena dela so bolj napredovala, ker so bila prej začeta. Povodnji prejšnje pomladi so do neke mere ovirale gradnjo, ki je sedaj forsirana. Položaji za pretek so zgrajeni. Drugi in tretji položaj v Baranji pospešeno utrjujemo.

Ni izgledov, da bi napadalec v to smer napolnil močnejše oklopniške sile in motorizirane čete, ker bi ozko medrečje južne Baranje takšni samostojni operaciji odvzelo potreben operativni zamah in rentabilnost. Zato pa je nastop zmernih oklopniških sil verjeten v slučaju, če bi napadalec s svojo zelo močno rečno flotilo izkoristil samo Donavo za svoj pohod navzdol ob tej veliki reki. Za zapore Donave je projektirano, kar je potrebno, pa tudi mornarica je podvzela potrebne predpriprave.

c) Desno obrežje reke Drave od Osijeka do Ormoža se pospešeno utrjuje. Na tem delu fronte reka Drava predstavlja zelo močno protioklopniško zapreko. Če in kako bi amfibijski oklopniki tu lahko nastopili, mi ni za sedaj znano, ker sem te vrste oklopnike spoznal samo iz nekijh ilustracij o bojih na Holandskem in v Belgiji, kjer reke in kanali nimajo brzih tokov. Proti štukam nudijo dobra maskiranja šiirni gozdovi podravske ravnine.

Za položajem neposredno na r. Dravi, na razrvanih in dobro pogozdovanih področjih Papuka, Bila, Kalnika, Ivanjščice in Maclja so pogoji za obrambo z dobrimi četami dovolj ugodni tudi proti novim bojnim sredstvom. (Res je sicer — kakor je viden —, da so Nemci znali uspešno upo-

rabitj svoja nova bojna sredstva tudi v izrazito planinskih in gozdnatih prdelih, toda imeti moramo pred očmi, da so imeli proti sebi neizurjeno in neokretno norveško vojsko. — (Ni zadosti znano, na kak način so Nemci lahko tako hitro obvladali Ardene. To okrog 100 km široko, okrog 75 km globoko, razrvano, gozdno in s številnimi „blokhauzi“ v globino utrjeno področje so Nemci obvladali v 2 do 3 dneh. Utrjevalec te cone je leta 1939 na isti način zgradil tudi utrdbe na Finskem, kjer je ta sistem pokazal odlične rezultate. — Videz je, da so v Ardenih padalci, ki so jih spustili vzdolž vseh komunikacijskih smeri, povzročili pravi poplah in da so nemški pešci proti „blokhauzom“ — zaradi njihovih visokih profilov in v gozdovih dobro opaznim — sistematično uporabljali svoje nove protiklopniske topove, s katerimi so jih iz bližine z lahkoto prebili.)

2. Proti Nemčiji

a) Na predelu med črto Radenci—Ormož—Zagreb in črto Šent Ilj—Poljčane—Brežice mora napadalec po vrsti obvladati: reko Muro z našimi zaprečnimi skupinami; položaj na desnem obrežju Pesnice, ki je že zadosti usposobljen za obrambo; reko Dravo; položaj na desnem obrežju Drave, ki smo ga začeli graditi šele to pomlad; položaj na desnem bregu Poljskave, ki bo kmalu dograjen; položaj na desnem bregu Dravinje, ki ga pravkar utrjujemo; soteske Maclja, Ivanjščice in Bohora s skupinami prepek in rušenj, na katerih je delo pričeto; in končno položaje za neposredno obrambo Zagreba, katerega utrjevanje je v teku.

Ta predel je torej v topografskem pogledu zadosti močan, operativno kompliciran in bo v 2 do 3 mesecih fortifikacijsko dobro dograjen.

Za razvitek in masovno uporabo najmodernejših bojnih sredstev ni zelo pripraven.

b) Na delu zahodno od področja pod a) do zahodnih obronkov Pohorja so spričo plečatega in gosto pogozdovanega kompleksa Pohorja z brzo Dravo pred fronto in potrebnimi utrdbami in rušenji na desnem obrežju te reke, operacije z uporabo najmodernejših bojnih sredstev malo verjetne.

c) Mislinjska odprtina med Pohorjem in kompleksom Urške gore z njenim nadaljevanjem vzdolž Dravinje, Savinje in Sotle proti Zagrebu je pripravna za sodobne operacije sorazmernih sil; to tem bolj, ker napadalec lahko na svojem teritoriju med reko Dravo in Peco pripravi vse za nenaden udar in prodor.

Na utrjevanju te smeri v globino, forsirano delamo; skupine prepek in glavna borbena črta so dograjene; zapreke v zaledju do položaja za neposredno zaščito Zagreba so v delu.

d) Za obvladanje Savinjskih planin in Karavank so potrebne planinske čete. — Na vseh komunikacijah tega predela so narejene zapreke v celotni globini sotesk. Projektirano utrjevanje planinskih grebenov (Raduha,

Ojstrica, Brana, Kalški greben, Javorjev v., Storžič, Križka gora, Dobriča) še ni pričeto, temveč so zgrajene samo oporiščne skupine Iгла, Kokra, Tržič in Žirovnica.

Globinske zapreke vse do levega krila položaja za neposredno zaščito Zagreba na reki Kolpi so projektirane in bodo zgrajene, kakor hitro bodo končane prepreke zaledja pod c).

Pri ocenjevanju fronte proti Nemčiji v njeni celoti in z nemško strategijo pred očmi, je očitno, da je treba težišče nemške ofenzive in naše defenzive v slučaju vojne samo z Nemčijo iskati na smeri Graz-Varaždin-Zagreb, ker bi si z uspehom na tej smeri napadalec prihranil vse napore, ki bi jih sicer imel z obvladanjem planinskega in hribovitega področja zahodno od črte šent Ilj-Poljčane-Brežice.

Iz istih razlogov, toda v neprimerno večji meri, si je tudi mogoče predstaviti težišče eventualne nemške ofenzive proti naši državi skupno z Madžarsko — ali po predhodnem pregaženju te države — na smeri, ki jo predstavlja Donava, katera je istočasno tudi najbolj eminentna strateška komunikacija Srednje Evrope in Balkana, in katera vodi k Črnemu morju, oziroma po Moravi in vzdolž Vardarja do Egejskega morja.

3. Proti Italiji

a) Zahodna fronta (Od Karavank do črte Crikvenica—Mrkopanj).

Topografsko-taktično moč te fronte tvorijo visoke in srednje planine, kras in razsežni gozdovi. Na teh ozemljih je mogoče oklopnike uporabiti samo v zelo omejeni meri in samo v redkih ozkih smereh. Štuka in drugi bombniki bodo samo izjemoma našli svoje cilje. Fortifikacija te fronte je blizu zaključka, je dobro prilagojena terenu, v splošnem nevidna in zaradi tega neobčutljiva za tehnično in materialno premoč eventualnega italijanskega napadaleca. Na Blegošu, Ratitovcu, Jelovici in na odprtini Save je v teku forsirano delo. Triglavsko pogorje ni vzeto v utrjevanje; toda to cono lahko uspešno branijo planinske čete tudi brez stalnih utrdb — pod pogojem, da so dobro izvežbane in izurjene ter da poznajo ta predel.

Vsa fronta je zelo primerna za aktivno obrambo po iniciativi nižjih poveljnikov in starešin. Naši vojaki — kadrovi in rezervisti — se z ozirom na italijanske vojake kot borci čutijo močnejše.

V slučaju vojne samo z Italijo bo vso zahodno fronto mogoče obraniti, če jo bodo povsem zasedle "posadne trupe" in če ji bo pomagala IV. armija.

V primeru vojne s koaliranimi osnimi velesilami, bi potreben umik s te fronte bil izveden v glavnem med reko Savo in morsko obalo na ozemlju, ki po vsej svoji globini do določene črte novega, odločilnega odpora omogoča najbolj žilavo bojevanje za pridobitev časa — seveda pod predpogojem, da je oskrba vojske pripravljena in organizirana.

b) Obalna fronta.

V topografskem in taktičnem oziru sta vsa obala in vse njeno zale-

Poveljnik utrjevanja Jugoslavije div. general Leon Rupnik nadzira poleti 1940 nekje na Notranjskem gradnjo utrdb, o katerih je italijanski general Bobotti dejal: „Če bi jih Jugoslovani branili, ne bi mi nikdar prišli skozi.“

dje zelo močni. Občutljive smeri in za izkrcanje primerni odseki se utrjujejo. V kakšnem stanju je utrjevanje, mi ni znano. Primankujejo nam zveze.

Ostale okolnosti so v glavnem podobne onim pod a) na zahodni fronti.
c) **Jugozahodna (albanska) fronta.**

Razen v smereh Kosova in Bitolja, ki sta operativno in taktično pripravni za napadalca, je vsa fronta topografsko-taktično zelo močna.

Fronta je zaprečena, a ostalo utrjevanje je v teku.

4. Proti Grčiji

Fronta je po naravi močna, razen v smeri Pelagonije in vzdolž Vardarske doline. — Obstajajo utrdbe iz svetovne vojne

5. Proti Bolgariji

Po naravi močno fronto utrjujemo.

6. Proti Romuniji

a) Od Negotina do Rama po naravi zelo močna fronta in posebnega pomena na Djerdapu, ker je tu mogoče Donavo zelo lahko onesposobiti za rečno plovbo.

b) Za Banat, ki ga utrjujemo, velja vse, kar je rečeno pod 1. a), za del fronte med reko Zlatico in Donavo. Na tem delu prihaja v poštev prvenstveno obramba širšega napadalčevega prijema iz Madžarske skozi romunski Banat.

— — —

Zaključek o obrambni moči naše celokupne mejne fronte v slučaju združenih osnih sil z ali brez Madžarske:

Za naše sile preveč razširjena in prav v najvažnejši smeri (Banat in Bačka) v taktično-topografskem oziru šibka za **odločilno** obrambo.

Fortifikacijska korektura tega dejstva je iz finančnih kakor tudi iz vojaško-organizacijskih razlogov, pa z ozirom na bliskovita presenečenja, ki karakterizirajo sedanjo vojno, pravočasno izvedljiva samo v slučaju, če je našo nevtralnost mogoče zanesljivo obdržati vsaj do jeseni 1941. leta.

Z ozirom na to in pa upoštevajoč načelo, da je bolje ohraniti vsaj del državnega ozemlja, kot pa izgubiti vse, je potreba za odločilno obrambo dežele v slučaju omenjenega koalicijskega pohoda zožiti obrambno fronto ter izbrati za obrambo ozemlja, ki jih naša vojska s svojim sedanjim potencialom — za močnimi prirodnimi ovirami — lahko brani z upanjem na uspeh, t. j. potreba je predvidevati, izbrati in utrditi državni, oziroma **nacionalni reduit**.

Ohranitev nacionalnega jedra, izraženega v operativno sposobni vojski, nudi možnost vstajenja in vzpostavitve vse narodne države celo tedaj, če bi bila ta vojska potisnjena izven svojega državnega ozemlja (srbska vojska 1915—1918. leta). Ta možnost pa bi bila v veliki meri potencirana tedaj, če bi vojski uspelo ohraniti tudi teritorialno jedro svoje države.

Če našo obrambno fronto zožimo od okrog 2.600 km na okrog 1.800 kilometrov, t. j. za okrog 800 km, pridemo v glavnem do onega teritorialnega področja, ki ga s potencialom naše vojske v slučaju gori omenjene koalicijske ofenzive še lahko **aktivno** in uspešno branimo na močnih terenih izza močnih prepek in z naslonom na naš utrjeni nacionalni reduit.

Ta reduit obeležujejo:

Donava, Sava, Una, Krka, Jadransko morje in mejne fronte proti Albaniji, Grčiji in Bolgarski.

Prostor znotraj tega reduita zajema oblasti vse III. in V. armije, oblast 3/4 II. armije, oblast 2/3 I. armije in skoro vso oblast mornarice.

Izven reduita ostanejo za zaščitne naloge na zaščitnih zapovrstnih položajih in pa za evakuacijo: Cela oblast IV. armije, cela oblast Potiske divizije in 1/3 oblasti Vrbaške divizije.

Grobo rečeno, ostanejo znotraj reduita 3/4 naše vojske, izven reduita, za zaščitne naloge pa ostane 1/4 naše vojske.

Prostor, ki ga zavzema reduit, po svojih dimenzijah omogoča tudi naši vojski s svojim sedanjim potencialom **aktivno** obrambo, t. j. operacije v **skrajšanih** notranjih operacijskih smereh. Polprečnik tega operacijskega prostora znaša okrog 250 km.

To dejstvo je silno važno iz sledečih razlogov:

a) Naše maloštevilne železniške komunikacije z njihovimi najvažnejšimi objekti (posebno mostove in prometne vozle) bi posebej v naših severnih in severozahodnih predelih napadalec uničil že v prvih dveh, treh dneh in tako onemogočil prevoz vojaštva po železnicah. Premiki vojaštva iz notranjosti ali iz jugovzhodnih in južnih predelov na severozahodna in severna bojišča po suhem pa bi zaradi napadalčevega delovanja pomenili pravi operativni anahronizem.

Potrebne motorizacije, pa tudi potrebnih komunikacij za to — žal — še nimamo.

Medtem pa je na prostoru, ki ga objema reduit, premik po suhem, t. j. peš, k ogroženim frontam pri pravilnem razporedu čet mogoče izvesti pravočasno.

Razen tega so železnice znotraj reduita manj občutljive; a v kolikor obstajajo občutljivi objekti, jih je z večjo koncentracijo naših aktivnih in pasivnih obrambnih sredstev mogoče lažje zaščititi proti dejavnosti iz zraka. (Niš, Skoplje, Sarajevo, Kraljevo itd.)

b) Medtem ko je cona našega državnega teritorija med Donavo, Savo, črto Zagreb-Maribor in severno državno mejo zelo pripravna za nastope vseh vrst letalstva, padalcev, letalske pešadije in — razen preko rečk — za največje skupine oklepnih in motoriziranih enot, so v notranjosti reduita takšne akcije zelo otežkočene; deloma zaradi ozemlja, deloma zaradi slabe komunikativnosti, predvsem pa zaradi možnosti odgovarjajočih razporedov naših čet operativne in rezervne vojske.

Zaščitne enote pred reduitom, torej posadne čete, četrta armija, Potiska divizija in deli Vrbaske divizije imajo v bojih za pridobitev časa na utrjenih položajih naših mejnih front in na zapovrstnih položajih in zapor-
nih oporiščih, ki so utrjena za njimi, pa vse do položajev nacionalnega reduita, zadosti oslonca in zadosti prostora. Koliko in v kakšnem stanju bi te čete dospele v reduit, ni mogoče napovedati. Verjetno bi bile čete na severni fronti v glavnem žrtvovane, medtem ko bi se čete s severozahodne in zahodne fronte, umikajoč se med boji na področju med Jadranskim morjem in rečko Savo lahko v redu pomaknile na zahodno fronto za Uno in Krko, če je ta operacija pripravljena predvsem v pogledu preskrbe.

Če, kako in koliko mostišč je treba braniti pred glavno fronto reduita na črti: reka Karaš—Jasenovac—Alibunar—Tamiški kanal — reka Tamiš—Tomaševac—Titel—Tisa—Fruška gora—Donava—Drava do Noskovec—Papuk—Psunj—Bosanska Gradiška in njihove bretele Zemun—Petrovaradin, Ilok — šid — reka Bosut in Vukovar — Vinkovci — reka Bosut, bo odvisno od položaja, in mislim da je Glavni Generalštab to vprašanje že zadosti proučil z ozirom na možnost umika čez prehode preko Donave in Save, ki bodo zaradi izolacije severnih predelov verjetno že prvi dan ogorčeno napadeni iz zraka ter morebiti uniženi. Moje osebno mišljenje je, da je treba vsaj osrednje mostišče, t. j. desni breg Donave od Zemuna

do Vukovara ter bretelo Vukovar — Vinkovci — Bosut utrditi ter čim delj časa braniti.

Če v omenjenem slučaju vojnega konflikta (Nemčija, Italija, Madžarska) za našo odločilno obrambo izberemo gori označeni nacionalni reduit, stá za nas posebno važni samo njegova severna in zahodna fronta.

Ne za eno, ne za drugo fronto še niso izvedeni končni taktično-fortifikacijski in fortifikacijsko-tehnični projekti, medtem ko za ostale fronte reduita takšni projekti obstoje in so fortifikacijska dela že v teku — razen na fronti proti Grčiji. Zaradi tega, ker so poznane, teh front v tej idejni ekici o našem nacionalnem reduitu sploh ne bom več omenjal.

Nad vse važna je severna fronta reduita na odseku od Velikega Gradišta do izliva reke Ukrene v reko Savo.

Ta po zračni črti nekako 300 km široka fronta bi verjetno morala vzdržati vso težo materialno in tehnično orjaškega napada, čigar težišče je zopet treba predpostaviti na odseku od vključno Velikega Gradišta do vključno Beograda. (Analogno operaciji leta 1915.)

Okrog 100 km široki del na levem krilu severne fronte reduita, od reke Ukrene do reke Une, je v operativnem in taktičnem ozirú manj pomemben, ker je ta odsek v taktičnem pogledu na splošno zelo močan in za napadalca operativno ne vabljiv zato, ker bi bil večji manever iz severozahodne Bosne v vzhodni in jugovzhodni smeri preko neštevilnih po narodi močnih obrambnih položajev, zapornih skupin in rušenj silno težak in počasen.

Toda z ozirom na večjo sigurnost levega boka glavnega bojišča vzhodno od linije reka Ukrina — Travnik — Metković, je treba ta del severne fronte in zapadno fronto potisniti čim dalje na zahod, s čemer bi bile zaželjivo obvarovane glavne maneverske prečne in vzdolžne komunikacije, katere so potrebne za aktivno obrambo reduita na severni fronti od Velikega Gradišta do Bosanskega Broda.

Zaradi sigurne obrambe severne fronte reduita je potreba utrditi **desni breg Donave in Save** s sledečimi močnimi oporišči:

Oporišča prve vrste, t. j. za združeni odred posadke v moči brigade: Smederevo, Beograd (prestolnica bi morala biti žrtvovana, ker bi izgubila značaj odprtega mesta), Mitrovica.

Oporišča druge vrste, t. j. za združeni odred posadke polkovske jačine: Bosanska Gradiška.

Oporišča tretje vrste, t. j. za združene odrede posadke v moči bataljona: Kladovo, Tekija, Golubac, Veliko Gradište, Ram, Grocka, Obrenovac, Debre, Šabac, Brčko, Orašje, Bos. Šamac, Bos. Brod, Bos. Dubica.

Na zahodni fronti reduita je treba zgraditi **oporišča tretje vrste**: Bos. Kostajnica, Bos. Novi, Bos. Krupa, Bihač, Kulen Vakuf, Grab, Knin, Širitovci.

Trdnjava Šibenik je že zgrajena in veže zahodno fronto reduita z obalno fronto.

9 Vmesne predele bi nadzirali in branili premični oddelki.

10 Za utrjevanje oporišč je treba uporabiti sistem v globino razporejenih, iz zraka in z zemlje **nevidnih** majhnih podzemeljskih objektov in gnezd z močnimi dobro maskiranimi pehotnimi ovirami.

Iz gornjega sledi, da bi bilo treba za posadko severne in zahodne fronte reduita formirati:

3 združene odrede posadk v moči brigade,

1 združeni odred posadke v moči polka,

22 združenih odredov posadk v bataljonski moči.

(Posadka šibenika je že formirana).

Skupno bi torej bilo potrebnih: Okrog 50 bataljonov, 50 baterij in 50 tehničnih čet.

Za zameno posadkine pešadije, za vmesna področja in kot **neposredno** rezervo je treba vzeti v poštev še nadaljnih 50 bataljonov formacije posadnih bataljonov.

Gros operativne vojske v odgovarjajočem razporedu bi bil za aktivno obrambo s svojimi koncentričnimi nastopi proti vdornim mestom.

Rezervna vojska bi zasedla notranjost reduita, tako da bi bile operacije napadalcev letalskih sil (padalcev in združenih letalskih odredov) v kali preprečene.

Vzporedno z utrjevanjem in organiziranjem obrambe reduita mora iti tudi **ureditev njegove notranjosti** v vseh operativnih, taktičnih in etapnih ožirih s prvenstvenim ciljem, da se zasigurirajo vse osnove za **uspešno aktivno** obrambo.

V slučaju, da se bo izgradnja reduita realizirala, je potrebno, da se **istovremeno** s projektiranjem izvrši tudi finančna, personalna in materialno-tehnična priprava tega dela.

Ker sta organizacija Poveljstva Utrjevanja in organizacija glavnih izvrševalcev zgradb že v polni meri zaposleni z izvajanjem že zapovedanih in po načrtu zaukazanih utrjevanj in ker bo to delo tudi pri najbolj pospešenem tempu trajalo najmanj do jeseni leta 1941, je treba vzeti v kombinacijo za dela v reduitu predvsem podjetnike in akordante.

Kakor kaže, bi od tega poveljstva lahko postavil samo osebje, stroje in orodje odseka za utrjevanje št. 2, št. 11, št. 7 po pomladi leta 1941.

Končno je treba imeti pred očmi, da bodo vsa utrjevanja malo koristila, če jih ne bo branila **moralno**, materialno, taktično in tehnično odlično opremljena vojska. V zvezi s tem predpogojem je treba prodrati globoko v razloge, ki nam v sedanji vojni evropskih velesil odkrivajo na eni strani ohromelost, neokretnost, šabloniziranje v vodstvu ter nepovezanost v bor-

bi, popustljivost in pasivnost moštva, — na drugi strani pa idealizem in fanatizem, ki je ustvaril najpopolnejši bojni stroj, in ki zna ta stroj tudi z največjim uspehom uporabljati.

Pečat

Grb

ŠTAB UTVRDJIVANJA

Djeneralštab

K Str. Pov. U. Dj. Br. 7834

8. juna 1940. god.

Ljubljana

K O M A N D A N T

Divizijski general,

Rupnik I. r.

Najboljši dokaz za pravilnost Rupnikove ideje o nacionalnem reduitu je borba in zmaga Titovih komunističnih partizanov. — Op. ur.

—K—L

PESEK V OČI

Gospodarski zmedi, ki jo je režim zdaj pričel reševati s klasičnimi kapitalističnimi ukrepi, se je torej pridružil še odkrit nemir slovenske, hrvaške in srbske inteligence in oblastniki iščejo izhoda v dolgovoznih resolucijah in zapletenih ugotavljanjih.

Pod izgovorom, da gre za proslavo 30-letnice prvega kongresa slovenske komunistične partije, so bili tudi širom Slovenije organizirani sestanki takozvanih „starih komunistov“; to je ljudi, ki so bili v partiji v njenih podzemskih letih ali so se celo borili v Španiji. Kar je v resnici v ozadju teh sestankov, je seveda zaskrbljenost nad dogodki, ki drug drugoga preHITEVAJO, za iskanje rešitve iz zagate, v kateri se je znašel brod jugoslovanskega komunizma.

Ker opazujemo in zasledujemo te dogodke odmaknjeni od njihovega direktnega centra in nas torej čustveno ne prizadevajo, lahko mirne duše rečemo, da vse to ne bo rešilo sedanjega režima v Jugoslaviji in da bo moral s svojih socialističnih dogem odstopiti še mnogo dlje, v kolikor ni čas za tako odstopanje že potekel.

Režim diktatorja Tita je zgrajen na krvi desetstisočev pomorjenih. V Kočevskem Rogu, pri Teharjih in Podutiku so kot pse zagreblili 12 tisoč pomorjenih slovenskih domobrancev, ki so šli v smrt z zvezanimi rokami, ker so le tako mogli biti premagani. Ni več potrebno spuščati se v dokazovanja o njihovi nedolžnosti pred slovenskim narodom; dovolj je, da zase in za ves svet ponovimo samo to neizpodbitno dejstvo, da so bili poklani, ne da bi jim bila dana pravica do zagovora, in brez kakršnega koli kazenskega postopka.

Tisti, ki se norčujejo iz zapadnega sveta in njegove pravice, naj si ogledajo proces proti čikaškemu morilcu Specku in videli bodo, s kako

vestnostjo in doslednostjo je postopalo pravosodje v vprašanju, ali naj se vzame življenje enemu samemu človeku. Pri nas, v kulturnem slovenskem narodu pa so se našli ljudje, ki so smatrali, da so življenja slovenskih ljudi, kot cviljenje mravelj ali komarjev; pomete se jih, uniči, zagrebe in pozabi.

Mi pa nismo pozabili! Ker ne smemo pozabiti! Tudi svet o teh slovenskih žrtvah ve dovolj, da bo nekoč zahteval račun tudi zanje. Zato režim, obremenjen s takim grehom ne more računati na obstoj, ker ga ni vreden.

Mesec maj igra v slovenski zgodovini posebno vlogo. Pred 50 leti je prav v tem mesecu slovenski človek prvič po dolgih stoletjih dvignil glavo in spregovoril zahtevo po svobodi in v mesecu maju so bila na žrtvenik slovenske zemlje položena življenja 12 tisočev slovenskih fantov. V mesecu maju drhti nad slovensko zemljo duh pričakovanja in vstajenja.

Ko je bilo razpravljanje in obsojanje znane deklaracije hrvatskih pisateljev na višku, je centralni komite komunistične partije Jugoslavije v posebni resoluciji izjavil, da obsodba te deklaracije ne pomeni, da je partija v nekem sporu z inteligenco; hrvatski komite pa je temu dodal še to, da podpisnikov te deklaracije ni mogoče smatrati za predstavnike hrvatske inteligence.

Tako pridemo do komičnega položaja, ko komunistična zveza izključi iz svojih vrst domača 20 pisateljev, najvidnejših predstavnikov sedanje hrvatske literature, pa njihova izključitev ne pomeni, da je partija v sporu z inteligenco. Še bolj se seveda prikaže smešnost tega opravičevanja v dejstvu, da je iz centralnega komiteja hrvatske partije izstopil pisatelj Miroslav Krleža, ki je tudi podpisal znano deklaracijo. Krleža je najmočnejši hrvatski pisatelj moderne dobe in Titov osebni prijatelj. Če izstopa on, ali to pomeni, da ni v sporu s partijo, ali pa je treba tudi Krležo prišteti med neinteligente?

Stvar pa je šla seveda naprej po svoji razvojni poti in je treščilo tudi v Ljubljani. Po vežah in hodnikih filozofske fakultete v Aškerčevi ulici so neznani „zlikovci“ z meter visokimi črkami v rdeči barvi popisali sovražna gesla. Poročila previdno molče o vsebini teh sovražnih gesel, priznavajo pa, da so vsaj na videz upravičena. Ne da bi žalili slovenski čelovni razred, se nam vendarle zdi neverjetno, da bi ta gesla zasnoval in napisal sluga ali hišnik filozofske fakultete. In ker so filozofi po navadi učeni ljudje, jih moramo pač prišteti med inteligente. Tudi je iz poročila jasno, da take akcije ni izvedel en sam posameznik, temveč skupina zatrotnikov, ki se je oprijela stare, že premagane miselnosti in ne priznava resnih naporov sedanje socialistične družbe v Sloveniji, da odstrani vse pomanjkljivosti in anomalije, kot pravi poročilo.

Morda je v mesecu maju primerno opomniti današnje oblastnike v Sloveniji, da tista miselnost, ki so jo fizično premagali pred dvema desetletjem s pomočjo tuje kratkovidnosti, še danes ni mrtva. Želja po svobodi

je človeku prirojena in ne potrebuje nikakih vzpodbujanj ali mrtvih miselnosti, da znova in znova bruhne na dan.

Očitati današnjim upornim elementom med slovensko inteligenco, da se oprijemljejo mrtve, premagane miselnosti, je klavrno izgovarjanje, ker je to mladina, ki o medvojni revoluciji ve samo tisto, kar so ji povedali današnji komunistični oblastniki. Strašenje te mladine in ostalega slovenskega naroda z bav-bavom starega klerikalizma nima nobene stvarne podlage in bo nujno doživelo polom.

Franc Mejač

Napad na Pijavo gorico, in važnejše borbe 22. čete

Od Dolenjske ceste se odcepi na Škofljici cesta, ki pelje preko Turjaka v Velike Lašče in naprej skozi Ribnico v Kočevje. Ravno tam, kjer se začne cesta vzpenjati proti Turjaki, leži vas Pijava gorica, katere zgornji del je že povezan s hribovjem, ki se razteza po vsej Dolenjski.

V Velikih Laščah, v Ribnici in Kočevju so bile že takrat domobranske postojanke, katere je bilo treba vedno oskrbovati s hrano, obleko in z drugimi vojaškimi potrebščinami iz Ljubljane. Tako so vsako kolono partizani napadli že pri Pijavi gorici. Pijavo gorico so partizani požgali in uničili že leta 1943.

V to vas je prišla 10. marca 1944 22. domobranska četa z nalogo, da očisti teren vse do Turjaka in zapre prosto pot, ki so jo imeli partizani od krimske strani v osrčje Dolenjske. Takoj prve dni so izvidnice 22. čete naletele na partizane v neposredni bližini in se spoprijele z njimi v manjših spopadih. Tako je bil že drugi dan lažje ranjen poveljnik čete. Postojanko pa smo hitro utrjevali, ker smo pričakovali večji partizanski napad. Znano je bilo, kako so partizani skušali takoj v začetku uničiti vsako novo postojanko.

V soboto popoldne 24. marca sem bil z dvema vodoma na izvidniškem pohodu vse do Velikih Lipljan. Nazaj grede smo že opazili več partizanskih izvidnic. Nič hudega slutec smo hiteli domov, da četa v mraku zasede svoj položaj, kakor vsak večer. Komaj smo povečerjali in se malo odpočili, so že začele padati prve partizanske granate na Pijavo gorico iz protitankovskega topa, ki so ga pripeljali na prvi ovinek nad vasjo, ki je bil oddaljen okoli 400 m od naših prvih zaklonišč. Mi pa smo se znašli v temi brez elektrike in telefonske zveze s postojanko na Škofljici in glavnim poveljstvom v Ljubljani. Naša sreča je bila, da so nas partizani pustili pri miru prvih štirinajst dni, da smo se res dobro utrdili in je vsak dobro poznal in vedel za svoj položaj. Istočasno pa so partizani držali postojanko na Škofljici, da nam ne bi prišla na pomoč. Ker je bil položaj Pijave gorice za eno četo velik in tudi zelo težaven, ker so prvi naši bunkerji bili kar v gozdu, do

katerih so imeli partizani lahek dostop, nismo mogli računati na izpad. Četa je bila tudi zelo slabo oborožena. Imeli smo takrat štiri brzostrelke, dvanajst lahkih strojníc, tri male metalce min in eno težko strojnico.

Partizani so v začetku na več krajih ostro napadali, vpili, naskakovali in pošiljali granate v vas, da je bilo kakor v peklu. Tam, kjer je bil pritisk najhujši, pa se je vedno oglasila naša težka strojnica, katero so prenašali **Izidor Breznik, Ivan Kavčič** in **Ivan Bratun** od bunkerja do bunkerja, da so partizani mislili, kako dobro smo oboroženi.

Vso noč so se vrstili taki napadi. Partizani so prišli samo v bližino bunkerjev; naprej jih niso pustile naše strojnice in ročne granate. Proti jutru so se partizanski napadi še povečali, predvsem na spodnji strani pri Cotovi gostilni, kjer smo najmanj pričakovali. Res so zasedli en bunker. Ko je bil že sosednji bunker v resni nevarnosti, je mitraljezec **Ciril Istinič** skočil na bunker, od koder je imel mnogo boljšo obrambo. Seveda je s tem popolnoma izpostavil sebe partizanskim kroglam. Toda tako je obvaroval svoj položaj in zadržal partizanski vdor v postojanko. Za svoje junaštvo je dobil harmoniko, s katero jih je partizanka navduševala na juriš. To harmoniko je partizanka odvrгла takoj pod njegovim položajem, ko so se začeli partizani umikati.

Ko se je začelo daniti, smo hiteli za umikajočimi se partizani in jih podili preko Vrha, Smerjana in Velikega Gradišča proti št. Jurju. Od škofljice pa jih je zasledovala preko Zaloga četa kapetana **Meničanina**. Glavni partizanski štab, ki se je med napadom nahajal v vasi Vrh, se je kmaj rešil. Pri napadu so imeli partizani mnogo ranjenih pa tudi mrtvih, katere so sproti odnašali in potem na vozovih odpeljali, kakor so nam ljudje drugi dan povedali.

Morala med domobranci je bila ves čas na višku. Vpili in izzivali so partizane. Nekateri so tudi na tihem molili, kar sem opazil, ko sem hodil od bunkerja do bunkerja, jih vzpodbujal in jih opozarjal, da ne streljajo brez potrebe, ker smo imeli na zalogi zelo malo streliva. Če bi borba trajala še kako uro, ne bi mogli zdržati.

Za večino novih domobrancev je bil to prvi ognjeni krst, katerega smo odlično prestali po zaslugi starih borecev iz št. Ruperta in Mirnske doline, ki so bili razdeljeni po vseh desetinah in so s svojim pogumom, izkušnjami in neustrašenostjo vplivali na druge domobrance. Vsekakor pa imena **Breznikar, Kovačič, Bratun, Istenič, Gornik, Lap, Tratar, Kralj, Korošec** in še drugi morajo ostati zapisani v zgodovini 22. čete. Bila je predvsem njihova zasluga, da partizani postojanke Pijava Gorica v noči 24. do 25. marca 1944 niso zavzeli.

Kljub celotnemu napadu je četa imela zelo malo ranjenih; mrtvega pa ni bilo nobenega. Četa je imela veliko zaupanje v **Brezjansko Marijo**, kateri se je posvetila. Za to naše zaupanje nas je velikokrat skoraj čudežno obvarovala.

Po tem napadu so se partizani izogibali Pijave gorice in tudi teren vse do Turjaka je bil kmalu očiščen in varen; tako da so kolone iz Turjaka kmalu vozile brez posebnega spremstva v Velike Lašče, Ribnico in Kočevje.

Na začetku junija je bila 22. četa premeščena v novo ustanovljeni udarni višnjegorski bataljon pod vodstvom stotnika Stamenkovića. Ob partizanskem napadu na Višnjo goro 21. do 23. junija 1944, se je dobro izkazala in potem sodelovala v vseh večjih akcijah s stiškimi, šentviškimi udarnim bataljonom od Ilove gore preko Sv. Duha in Sela-Šumberk vse do Žužemberka.

V jeseni 1944 je zopet utrdila nov položaj v Velikem Gabru. Za Božič je bila že na Občinah, kjer je s pomočjo drugih domobrskih čet iztrgala partizanom važni prehod in na sam silvestrov večer s svojim izpadom razbila partizanski obroč, ko so skušali poslednjič zavzeti Občine nazaj. Tako je bilo ozemlje od Ljubljane preko Grosuplja vse do Novega mesta med reko Krko in nemško okupacijsko mejo očiščeno od partizanskih čet.

V začetku l. 1945 se je težišče domobrskih akcij in borb premaknilo preko reke Krke v osrčju Suhe Krajine in tako je imela 22. četa na Veliko noč svoj začasni položaj na Kalu nad Ambrusom, kjer sta nas tudi prvič napadli dve partizanski letali. Potem se partizani niso več spuščali v borbe z nami in so se umikali proti Beli Krajini. Mi pa smo se na naše veliko začudenje, iz takrat nam nerazumljivih razlogov tudi kmalu začeli umikati nazaj.

Nesrečnega 8. maja 1945 smo med zadnjimi zapustili Ljubljano. V noči od 11. do 12. maja smo nad Tržičem zadrževali zadnji partizanski napad in v nedeljo 13. maja končno prišli v Vetrinje.

Kljub temu, da so točno vedeli, kam Angleži vozijo domobrance, se jih je približno dve tretjini čete vrnilo v zavesti, „kamor so šli drugi. tja gremo tudi mi.“ Končali so z drugimi tisoči v Kočevskem Rogu strašne mučeniške smrti.

Mi preostali domobranci se svojih soborcev hvaležno spominjamo in vam kličemo: Slava! Padli ste za Boga, narod in domovino.

Dolžnost nas vseh preživelih pa je, da zapišemo vsaj naše važnejše borbe in zmage, da ne gredo v pozabo, in da bo poznejši zgodovinar imel na razpolago tudi naše in ne samo zlagane partizanske vire, kot lansko leto izdana knjiga Sv. Urh, ki je ena izmed številnih.

NE ZAMUDITE PRILOŽNOSTI, KJER LAHKO V VELIKEM SVETU PRIKAŽETE NAŠO ČAST PRVOBORCEV PROTI KOMUNIZMU! — TO PRIČAKUJEJO OD VAS NAŠI MRTVI DOMOBRANCI, KI SO DALI NAJVEČ ZA BOGA — NAROD — DOMOVINO!

Dr. Stanko Kociper

Sredstva ne opravičujejo namena

V Zborniku Svobodne Slovenije 1967 je pod imenom bivšega vrhniškega župana Ignacija Hrena priobčen prispevek: *Moja srečanja z generalom Rupnikom*.

Namen, ki ga prispevek zasleduje, je očitien.

Zato bi spričo množice vsaj zmotnih, če ne že naravnost zlonamernih spisov, ki so bili in bodo gotovo še napisani o generalu Rupniku, šel tudi preko njega. Toda univ. prof. dr. Tine Debeljak, ki piše svoje obrobne opombe k zgodovini naše preteklosti, mi je zagotovil, da je ta prispevek zanj zelo resen vir. Ker pa je praksa pisanja takšnih obrobni opomb 22 let po vojni že čez mero dokazala, da so „resni viri“ čitno samo tisti, ki jih je na nek način mogoče uporabiti proti generalu Rupniku z namenom, da bi mu naprtili odgovornost za našo žalostno, sem dolžan postaviti v pravo luč vsaj tiste navedbe v tem prispevku, ki so ne že samo neresnične, ampak celo nemogoče.

1. — Ob prvem obisku pri gen. Rupniku „komaj kakih deset dni potem“, ko je prevzel mesto prezidenta (22. 9. 1943), se Ignacij Hren nikakor ni mogel „javiti dr. Kocipru“, ki naj bi ga „tako prijavil prezidentu“. Takrat sem jaz o gen. Rupniku zatrdno vedel še mnogo manj kot Ignacij Hren. Zakaj on se je gotovo kretal med politikami, ki so gen. Rupnika po Grčaricah in Turjaku — tragičnem rezultatu poizkusa paktiranja s komunisti proti Nemcem! — izigrali na to mesto, na katerem ni mogel ravnati drugače kot je, in je do konca moral „verjeti v nemško zmago“, ker mu Nemci nikdar niso zaupali — prav zaradi tistega nesrečnega poizkusa politikov, da bi paktirali s komunisti proti njim. — Mene je ing. Jože Sodja uspel vtihotapiti prvič čez Rupnikov prag šele zvečer po pogrebu kočevskih žrtev na Orlovem vrhu (18. 12. 1943), da bi Slavku Kreku (menda sorodnik dr. Mihe Kreka), katerega jim je uspelo že prej zriniti k Rupniku, pomagal nastavljati ušesa in razbijati „stražarski in ljotičevski krog“ okoli „starega liberalca“. Tudi takrat pa kajpak še sanjal nisem, da bi kedaj utegnil postati prezidentov osebni tajnik in adjutant in si tako ob njem „kopal politični kapital“ za bodočnost — kot „notorni kolaborater“.

2. — „Shodov in sestankov po vaseh“ mi „organizirala uprava province“. — Najbolj hribovite vasi, ki so med okupatorjem in komunističnim nasiljem največ trpele, so takrat tekmoval v protikomunističnih taborih. Na te tabore se je ljudstvo v trumah zgrinjalo prostovoljno. Tam se je prebivalstvo navzlic okolnostim okupacije, ki je kajpak narekovala dejstva, preko katerih ni bilo mogoče iti, plebiscitarno izreklo proti nasilju rdeče

revolucije, katera je prav okupacijo zlorabljala; pa se istočasno zahvaljevalo gen. Rupniku, da se je za svoj narod upal izpostaviti in umazati. — Organizatorji teh taborov so se kajpak po potrebi zatekli po pomoč na propagandni oddelek pokrajinske uprave. Načelnik tega oddelka pa je takrat bil **dr. Ludvik Puš** (takrat in danes zelo vidna glava krščanske demokracije SLS), ki je v slučajih, ko je bil za to naprošen, določil „mlade govornike“*, da so „ljudstvu razlagali svojo politično modrost... in celo grozili s pritiskom in kaznimi za slučaj, da bi jih kdo ne ubogal“. — Pri tem je zares hudo žalostno samo dejstvo, da je danes, ko je po vetrinjski žalogri in tudi po svetovnih dogodkih zadnjih 20 let že vse tako jasno, med slovenskimi protikomunisti v zdomstvu še mogoče najti človeka, ki to proti komunistom usmerjeno slovensko navdušenje takratnih „mladih govornikov“ ocenja z istimi izrazi kot krvavordeča laž v domovini. — Ko so se ti tabori vršili (leta 1944), sem že bil v generalovi „okolici“. Zato vem, da ni res, da bi kdajkoli „general Rupnik osebno prosil“ Ignacija Hrena, „naj bi se udeležil nekaterih takih sestankov“. (Za to bi najbrž našel kakšno drugo, bolj pomembno osebnost, ne pa vrhniškega župana!) Res pa je, da so prezidenta z vseh koncev vabili na te „sestanke“. Če je le mogel, se je seveda tem vabilom rad odzval. — Kljub temu, da je v svojih improviziranih govorih na taborih — poleg stvari, ki bodo ostale vodila za pozne rodove, kajpak moral „kaditi“ tudi Nemcem (saj je bil povsod navzoč vsaj nekdo od nemškega Presseamta), ga je narod, ki je prenašal vse kaj drugega kot tisti, ki so „trpeli“ v varnih „skrivališčih“ Trsta itd., razumel in mu mogoče prav zaradi tega povsod pripravil takšen sprejem, kot ga v svobodi pred vojno navkljub vsemu strankarskemu aparatu ni doživelo mnogo veljakov. Če se sam taborov ni mogel udeležiti, mu je trpeče ljudstvo od povsod pošiljalo vdanostne poslanice zahvale in odobravanja. — Res je, da se je Ignacij Hren vsaj v okolici Vrhnike teh taborov udeleževal. Toda ne, ker bi ga „general Rupnik osebno prosil“, ampak, ker je takrat bil rad v prezidentovi bližini in je kot poznavalec razmer v tej okolici „mladim govornikom“ iz Ljubljane celo dajal napotke, kako naj „razlagajo svojo politično modrost“ ... „in celo grozijo s pritiskom in kaznimi“, da bo bolj „udarno“... — Prav tako je res, da je Ignacij Hren po teh „sestankih“ rad povabil generala Rupnika z ožjim spremstvom in celo z „mladimi govorniki“ v svoj gostoljubni dom, če ne bo sedaj podpisal, da ga je tudi za to „general Rupnik osebno prosil“...

3. — Če je bila moja poroka s prezidentovo hčerko Ksenijo dogodek, za katerega pisec prispevka v zborniku misli, da ga je treba omeniti, potem bi pričakoval, da se bo Ignacij Hren spomnil vsaj datuma. Tem bolj, ker se spomni, da „se je istega dne in meseca“ poročila tudi Hrenova bližnja sorodnica, kar je resnica. — To namreč ni bilo 1944. leta, ampak na praznik

*) Med njimi so bili n. pr. tudi: urednik „Slovenca“ in predsednik 3. majskega parlamenta France Kremžar, voditelja kat. delavstva Fr. Žužek in Pikčeva itd.

lurške Matere Božje 11. februarja 1945. leta. — Da ne gre za tiskovno napako letnice, dokazuje pisec prispevka z opisom dogodka, ki se ponoči pravega dne poroke že zaradi klimatskih pogojev ne bi mogel nikdar pripetiti. Četudi Ignacija Hrena po tolikih letih iz meni nepoznanih razlogov to teži, ni res, da bi šele ponoči ob desetih general Rupaik poslal šoferja z avtomobilom na Vrhniko s pismom, v katerem „je bilo vabilo“ in s katerim naj bi prezident Ignacija Hrena in ženo takorekoč po sili iztrgal iz svatovščine njegove bližnje sorodnice, „da ne bi bilo kake zamere“. Če pisec misli, da bi utegnil biti takšne neotesanosti sposoben jaz, ki sem prelešal butec, potem

bo pač težko res, da bi do skrajnosti korekten bivši generalštabni oficir vabil nekoga na poroko svoje hčerke za čas, „ko so se gostje svatovščine že razšli ali so se prav v tistih trenutkih razhajali.“ Ignacij Hren je dobil vabilo ob času kot vsi maloštevilni svatí. Ker je bil zadržan zaradi svatovščine svoje sorodnice, se je opravičil in poslal za darilo svatovsko vino. Protí večeru, kar v Ljubljani februarja ni bilo ob desetih, me je dežurna telefonistka klicala na telefon. Bil je Ignacij Hren, ki me je klical z Vrhníke, da mu pošljem avto, ki sem mu ga takoj poslal; — pa ne zato, „da ne bi bilo kake zamere“... Ko sta z ženo prišla, se še noben svat ni odpravljal, kar priča slika, na kateri ne manjka nobeden. (Je samo eden več, ki ni bil povabljen!) Na sliki pa sta poleg prevzvišenega knezoškofa **dr. Gregorija Rožmana**, ki se od kosila kljub temu, da se je pri Rupnikovih vedno (in

posebno ta dan!) zelo dobro počutil, gotovo ne bi zadrževal tako dolgo, da bi se drugi „gostje svatovščine že razšli“ — tudi Ignacij Hren in njegova žena! — Toda vse to je samo nepomemben „trač“, ki ga je Ignacij Hren potisnil iz redkega lepega spomina težke preteklosti v blato sedanjosti samo zato, da bi pisec nanj navezal dogodek, ki kljub tej nediskretnosti ne more postati resničen. Tisti dan je bil namreč takšen mrz, da smo že opoldne pri poročnem obredu v stolnici s prevzvišenim knezoškofom Rožmanom vred kar stopicali. Zato je popolnoma nemogoče, da bi tisto noč „g. Rupnik mlajši (Vule — S. K.) predlagal, naj gremo na vrt v lopo“, kjer naj bi „se posedli“ in ko naj bi prezident v pričujočnosti svojega sina, vojaškega strokovnjaka pripovedoval vrhniškemu županu, da „je bil povabljen v Nemčijo, da so mu tam razkazovali vse vrste orožja, da je videl nove motorizirane divizije in drugo nemško najnovejšo, še ne uporabljeno vojaško opremo in moč“, pa da je zato „po vseh teh ogledih in po svoji strokovnjaški oceni nemške vojaške moči prišel do prepričanja, da je Nemčija nepremagljiva, da je najmočnejša vojaška sila na svetu in ne more biti nobene dvoma, da bo ona zmagovalka.“ Tudi to ni resnično, ker je nemogoče! Če je gen. Rupnik leta 1940, ko je Nemčija kar za zajtrk hrustala evropske države s Francijo vred, ko Severna Amerika še ni bila z njo v vojni, in ko je bila Sovjetska Zveza še njen zaveznik, pisal strokovnjaške predloge za obrambo Jugoslavije (**nacionalni ređuit!**) z ozirom na bodoči poraz Nemčije in če bi še po porazu v Afriki in po Stalingradu kljub temu po „svoji strokovnjaški oceni“ nemške vojne moči prišel do prepričanja, da je Nemčija nepremagljiva“, potem je čisto nemogoče, kar je Ignacij Hren tu podpisal. **Gen. Leon Rupnik namreč nikdar ni bil v Nemčiji; ne povabljen, ne saut od sebe!** Prav tako, kot navzlic svoji „kolaboraciji“ nikdar ni dobil nikakšnega okupatorjevega odlikovanja, ki pa se je n. pr. bleščalo na prsih **dr. Jura Adlešiča**, ko je odšel z mesta ljubljanskega župana „trpet“ v Merano, pa na prsih drugih naših veljakov, o katerih politični čistosti deslej nikdo ni dvomil...

4. — Iz dnevnika vidim, da je bil 3. maj 1945 pred „revolucionarnim“ sestankom NO na Taboru v prezidenciji od jutra do večera izpolnjen z dogodki in obiski. Med njimi je bil n. pr. nemški general, ki ga je na Rupnikovo posredovanje izpovedoval gen. Rösener, da bi z nemške strani uredil stvari v smislu dogovora v škofijskem dvorcu dne 28. 4. 1945; bil je knezoškof **dr. Gregorij Rožman**, hrvaški minister **ing. Frković**, zastopnik poveljnika vlasovskega bataljona **major Grinjev**, četniški polkovnik **Ljuba Jovanović** itd. Samo vrhniški župan Ignacij Hren, ki ga ne najdem med obiskovalci tega dne, je „videl“, da „v prezidentovi čakalnici ni bilo žive duše“, da je zato kar sam vstopil v prezidentov kabinet, kjer mu je prezident lahko v jezi še enkrat izpričal svojo „strokovnjaško“ vero v nemško nepremagljivost in ga pustil samega — brez pozdrava v kabinetu. — Popolnoma nemogoče in zato neresnično je, da bi gen. Rupnik dne 3. maja 1945 ob 11. uri ponoči, potem ko naj bi ga istega dne predpoldne pustil brez pozdrava sa-

mega v praznem kabinetu obiskal Ignacija Hrena na Vrhniki in mu ob tej uri predlagal, da „gresta na sprehod v bližnji gozd“, kjer naj bi iskal — smrt...! — Tiste dni prezident že zaradi homatij, ki jih je sprožil sestanek z NO pri škofu dne 28. 4. 1945, Ljubljane ni zapustil niti za trenutek!

5. — Tudi popis Hrenovega „posega“ v „reševanje“ generala Rupnika v Italiji stoji na nemogočih osnovah. Ignacij Hren je bil pri gen. Rupniku v hrvaškem taborišču v Fermo **tri dni** pred sprejemom, ki so mu ga pripravili v slovenskem taborišču Servigliano. To dokazuje, da je nemogoče, da bi mu prezident med solzami spregovoril: „Moj Hren, ostali ste mi edini prijatelj, edini zvest prijatelj!“ — Takrat je namreč gen. Rupnik že vedel, da ima še prijatelje, kot so bili pokojni svetnik **Karel Škulj**, dekan **Merkun** in glavar **Maršič**, ki so aktivno podpirali generalovo vročo željo, da bi se po osvoboditvi iz ujetništva preselil iz hrvaškega begunskega taborišča Fermo med Slovence v Servigliano, pa tudi po njegovi smrti z obrambo resnice in prezidentove časti **dokazali svojo zvestobo!** — Če je bil Ignacij Hren Rupnikov „edini zvest prijatelj“, kako da med generalovim prihodom v Servigliano ni bil z njim, ampak je „ostal doma“ in „čakal“...? — Prav tako je nemogoče, da bi gen. Rupnik **tri dni pred obiskom taborišča Servigliano** zaihtel: „Za mene ni več življenja, preveč sem razočaran. Jaz grem, kamor so šli moji domobranci.“ Potem pač ni res, kar govori **dr. Miha Krek**, ki je po dr. Debeljakovem citatu (TABOR št. 8/1966, str. 223) zapisal, da je gen. Rupnik še v ujetniškem taborišču, kjer ga je videl in se z njim „ljubeznjivo pozdravil“, „kazal velik optimizem o svojem položaju“; tako velik optimizem, da ga je dr. Miha Krek moral „kar moč previdno“ opozoriti: „Bog daj, da bi se jaz motil in da imate Vi prav.“ (dr. Debeljak). — Po celi vrsti popisov, kako so politiki „reševali“ generala Rupnika, ostane bistvo in jedro tega vprašanja slej ko prej še vedno dokumentirano v izjavi, ki jo je prve dni avgusta 1945 v Rimu dal dr. Miha Krek Rupnikovemu sinu **Evgenu Rupniku** preko ust svojega pribočnika **Godine**: „Glede usode gospoda Rupnika pa smatra, da ga bo doletela ista kot vsakega drugega vojnega zločinca.“ (TABOR št. 6/1966, str. 155.)

Takšna sredstva zasledovanemu namenu ne koristijo. — Prej mu škodujejo.

Smrt ge. Marije Lukež

Dne 4. maja zjutraj je umrla v Clevelandu gospa **Marija Lukež**, soproga g. Rudolfa Lukeža, člana DSPB Tabora in mati treh sinov: Brani-slava, Rudolfa ml. in Franca, ki so tudi člani našega društva. Pokojnica je bila velika prijateljica in dobrotnica protikomunističnih borcev. Vedno se je udeleževala naših prireditev in veliko darovala v invalidski sklad. Bila je dobra žena, mati in zavedna Slovenka. Naj Gospod da blagi ženi večni mir in pokoj! Žalujemo naše iskreno sožalje.

SENENE VILE

(Nadaljevanje)

Čeprav so Kovaču odrezali roko, je še vedno bila nevarnost za njegovo življenje. Zdravniki so ga motrili z resni očmi in se spogledovali. Šele po treh tednih se mu je zdravnik nasmehnil in priznal da je vse dotlej njegovo življenje viselo na niti.

Rana se mu še dolgo ni zacelila. Pod zašito kožo se mu je nabiral gnoj, ki se je zbiral v mehurčke; to mu je povzročalo hude bolečine. Včasih je komaj prestajal, tako ga je peklo.

Kovačica je bila v neprestanih skrbih. Kot mora je nad njo vselo nekaj težkega, da se ni mogla oddahniti. Moža se še vprašati ni upala, kako se počuti, tako se je bala odgovora, da še vedno boli in ne bo še tako hitro doma.

Dolgih šest mesecev je moral biti v bolnici. Bolniška podpora, ki jo je dobival, je bila komaj za hrano otrokom. Kovačica se ni upala vgrizniti v kruh. Bilo je toliko, da niso mogli umreti, živeti pa tudi ne. Otrokom pa je bilo treba obleke in obutve. Kovačica se je bala misliti na to, a zima se ni dala preprositi in odpoditi.

Po dvakrat na dan je pograbila otroke in odšla v Kopavnik, od koder je nosila težke butare suhljadi in polen, da bo imela pozimi vsaj v peč kaj vreči. Za hišo je imela že velik kup hoste, toda tudi to ni pomirilo njenih skrbi. Burja je vedno glasneje piskala okrog vogalov in že ponujala prve snežinke. Otroč' so prezebali, sem in tja so morali izostati iz šole. Bajtarica je vedela, da bo še huje, ko bo pritisnil mraz, a denarja ne bo od nikoder. Vsako noč je šivala otroške hlače in jopiče, da je bilo vse skupaj že ena sama pisana krpa. Teh zašitih cunj je natlačila na otroke, da so komaj prestopali. Žalostno je gledala za njimi, ko so odhajali v šolo, a pomagati si ni mogla; delala je, kar je bilo v njenih močeh.

Od drugih ni pričakovala pomoči. Ljudje so jih že prej gledali kot pritepence, ki so se vgnezdili pod hribom kot cigani; zdaj v nesreči so se obrnili od njih, kot bi bili strupeni. Tisti, ki so bili samj v stiskah, so vsaj videli nesrečo, premožnejši Kovačeve beračije niso mogli razumeti.

Revi ni kazalo drugega, kot prodati edino kravo, ki so jo imeli. Bila je že stara, zraven pa še tako obrana, da je je bila sama kost in koža. Z veliko žalostjo je v stiski le poklicala mesarja. Ta je malomarno pogledal žival, se prevzetno namrdnil in, ker je vedel, v kakšni sili so Kovačevi, je ponudil še manj kot bi sicer dal za zanikrno in izmolzeno kravše.

„Šeststo dinarjev dam zanjo; če ti je prav, je prodana, če ne, ponudi drugemu.“

„Za božjo voljo!“ je kriknila Kovačica in tako obupno pogledala debelušnega mesarja, da bi ga morala ganiti, če bi imel kaj srca.

Mesar se ni prav nič omehčal. Malomarno je zamahnil z roko in dejal: „Kakor sem rekel; vsč ni vredna...“

„Saj je Šiškar za tri tedne starega teleta dobil več,“ je še poskušala Kovačica.

„Za teleta da. Kdo pa za takele kosti mara?“ je bil mesar hladen in odločen. Začel se je ritensko umikati iz napol podrte barake.

Kovačica se je ustrašila, da bo šel. Še bolj upognjena kot prej je stopila za njim in skoraj zajokala:

„Naj bo, v božjem imenu.“

Mesar je odšel šest stotakov in odvezal ubogo Rdečko. Krava se je pijano opotekla, ko je po več letih skoraj popolne teme spet zagledala belo dnevno svetlobo. Z dolgimi, zakrivljenimi parklji se je kar zadržala do mesarjevega voza, ki je stal za krajem ceste; Kovačevi namreč niso imeli toliko dvorišča, da bi nanj zapeljal voz.

Kovačica je odšla v hišo in zajokala. Tudi otrok ni pustila ven, da bi videli, kako se je zbegana žival upirala za vozom, mukala in pogledovala nazaj, kot bi spraševala, kaj jim je vendar hudega storila, da so jo dali mesarju.

Nekaj dni je bilo v bajti tako čudno tiho, kot bi v njej ne bilo nič živega. Tiste redke besede, ki so jih otroci začeli o kravi, so rezale kot nabrušen nož. Vsi so vedeli, da mleka ne bo več, niso si pa mogli misliti, kako bo brez njega. Mati ni mogla preboleti krivice, da jih je neusmiljeni človek za kravo tako grdo opetnajsti, še bolj pa je trpeala ob misli, da krave ne bodo nikoli več imeli; tudi ne potem, ko bo mož spet doma.

Meseci so tekli in končno je le prišla pomlad. Kovačica ni več tako pogosto mislila na prazen hlev, in tudi dejstva, da njivica ob hiši ni bila več njihova, se je privadila, ni pa mogla pozabiti, da jih v nesreči nihče ni hotel videti. Včasih ji je bilo hudo, da bi šla od kljuke do kljuke in prosila vbogajme, ko bi je ne bilo sram.

Na veliki četrtek je bil Kovač odpuščen iz bolnice. V pričakovanju tega dne Kovačevi niso mislili na praznike, ki so bili pred vrati, ne na pomlad, ki je vriskala v gozdu in na polju. Kovačica se je opravičila že pred poldnem. Kar ni se mogla kam deti. Naročala je otrokom, naj se lepo uče in bodo pridni, da jih bo ata bolj vesel, ko pride. Potem je odšla; tiho, kakor že tolikokrat poprej.

Za ovinkom je srečala Gorjanca. Tako rada bi ga prosila, naj bi z vozom šel po moža, da nikoli takega, pa se je ustrašila že same misli na prošnjo. Nazadnje se je le približala:

„Gustl! Bi šel po Jaka? Danes pride ven... Ne prosim zase, tudi zanj težko a se bojim da bo težko hodil.“

Gorjanec je pogledal v tla, kot bi se bal njenih oči. Čez čas je odgovoril:

„Rad bi, res, a ne morem; saj več — prazniki so tu pa mora biti vse nared.“

Kovačica je odšla kot bi jo udaril. Za njo je bilo, da je beračila. Kot senca je tiho drsela po cesti, oblegana od žalosti, v katero je boječe utripalo veselje, kakor belj zvonček pokuka v spomladanski hlad. Nikogar več ni bilo, ki bi jo motil; bila je sama s svojo mislijo na široki umazani cesti.

Kakor so otroci obljubljali ubogljivost, sami niso mogli strpeti doma. Kmalu popoldne so jo drug za drugim ubrali za cesto proti Viču. Tod so včasih nosili atu južino, ali pa mu hodili napreti ob večerih, ko je truden prihajal z dela. Rači so hodili, ker so videli veselje v očetovih očeh, ko jih je zagledal. Zdaj je bila njihova pot drugačna; vse lepša je bila, ker se bodo vrnili z očetom, ki bo spet ostal doma. Ni jih motilo, če se je noga vdiral v blato, in mrzle vode, ki je čmokala v raztrganih čevljih, še čutili niso. Pri Dolgem mostu so sedli na kantine in čakali. (Sledi)

Spomini Stalinove hčerke

Znani ameriški novinar Fred Sparks, kateremu so sovj. razmere dobro poznane, je pred kratkim komentiral izjave in spomine Stalinove hčere Svetlane. Svojemu komentarju je dal naslov „Zadeve, katerih Svetlana ne bo povedala“.

Sparks pravi, da Svetlana ni ne sedaj in ne bo v bodočnosti nikdar imenovala tistih komunističnih veljakov, ki danes sedijo v Kremlju in ki so nekoč sodelovali pri zločinih njenega očeta Stalina. Morda je za ta njen molk več razlogov, toda kdo bi lažje kot ona povedal vse, kaj se je nekoč in kaj se danes dogaja v metropoli komunističnega carstva. Svetlana je bila zelo blizu svojemu očetu in je vedela za vse politične mahinacije; zato ni dvoma, da verjetno ni osebe, ki bi mogla razne dogodke opisati natančneje kot ravno ona.

Današnji veliki trije v Moskvi se pred svetom kažejo dokaj zmerne in pohlevne možakarje. Ti trije so nanovo zapisali sovjetsko zgodovino tako, kot je za današnje prilike najbolj primerno. Na podlagi te zgodovine današnji komunistični kolovodje niso bili nikakor povezani s Stalinom. Resnica pa je seveda čisto druga.

Zima leta 1941/42 bi bila za Sovjete skoro usodna. Samo v Leningradu je tedaj od lakote umrlo skoro milijon ljudi. Stari revolucionar je vedel, kakšno taktiko je treba zavzeti, da prisili ljudi v borbo proti Nemcem.

Svoje najhujše komisarje, med njimi **Hruščeva**, je poslal v Ukrajino s posebno nalogo, izvesti provokativne akcije, ki bodo Nemce izzvale, da se maščujejo nad nedolžnim prebivalstvom. Cilj teh akcij in represalij naj bi bil, da se civilno prebivalstvo upre in stopi v akcijo odpora proti okupatorju. Znano je namreč, da v začetku okupacije v Ukrajini ni bilo odpora proti Nemcem; nasprotno, Ukrajinci so Nemce lepo sprejeli, ker so bili sili komunističnega suženjstva.

Kako so komisarji svojo nalogo opravili? Dobro izvežbane teroristične skupine so preobčleli v zaplenjene nemške uniforme. Zažigali so vasi in streljali iz vasi bežeče prebivalce. Pri tem pa so skrbno pazili, da je ušlo dosti očividcev, ki so lahko potrdili, da so bili morilci res „Nemci“. To dejstvo potrjuje tudi sovjetski novinar **Igor Malenkov**, ki zdaj živi v svobodnem svetu. Ta je v svojih spominih med drugim zapisal: „Teško je reči, kdo je pobil več Ukrajincev; Hitler ali Stalin.“ Pri teh akcijah se je posebno izkazal komisar z imenom **Leonid Brežnev**, današnji šef komunistične partije v Sovjetiji. Za njegova zverinska dejanja ga je Stalin povišal v generalnega majorja in mu dal mesto v centralnem komiteju.

V letih 1937—1939 je Stalin vršil v svoji Partiji največje čistke. Od 138 članov centralnega komiteja je bilo pobitih 98. Pri teh čistkah je bil zelo viden bivši župan v Leningradu. Njegove zasluge so bile v očeh Stalina tako velike, da ga je leta 1938 namestil v centralnem komiteju. Ta mož, **Alex Kosygin**, je danes ministrski predsednik Sovjetske zveze.

Svetlana je bila z očetom, ko se je vse to godilo, in je gostila te tovariše tedaj, ko jih je njen oče povišal za njihova dejanja. Torej je vedela za vse očetove načrte; vendar o tem ne govori in tudi v njenih spominih ne bo ničesar o tem zapisala. V času madžarskega upora leta 1956 je bil sovjetski ambasador v Budimpešti **Jurij Andrenov**. On je bil odgovoren za vse tiste dogodke. V zahvalo, ker je strl upor, je bil imenovan v Centralni komitet; pred dobrim mesecem pa je postal šef tajne policije.

Vsi trije današnji vodje v Kremlju so torej bili Stalinovi protežiranci; toda pred javnostjo to zanikajo in kažejo lice sprave in sožitja. Kolika ironija!

Ostane dejstvo, da so vsi trije oboževali Stalina, da so vsi trije zelo brutalni in trdno odločeni vse storiti za zmago svetovnega komunizma. Trenutno, zaradi problema s Kitajci, so napram Zapadu dokaj znosni. To pa je samo spretna nova taktika, s katero so navni Zapad že tolikokrat potegnili.

O vsem tem Svetlana ne govori in ne piše. Vse, kar je rekla, je bilo: „Zgubila sem upanje, da bo Rusija postala liberalnejša,“ in pa: „Mislim, da so v centralnem komitetu še ljudje, ki so prav toliko odgovorni kot moj oče za stvari, katerih je moj oče obdolžen.“

Tudi v naši domovini komunisti govore o liberalizmu in celo o demokratičnem socializmu. Kot nekoč, tudi zdaj posnemajo Moskvo. Njih cilj pa je ostal isti kot leta 1942; le taktika je druga. Ne prezrimo tega!

Iz zanesljivega vira...

Svet danes kar plava v sanjah o „aktivni koeksistenci“ med svobodo in komunizmom. Zapadni politiki si navdušeno čestitajo za diplomatski uspeh, ki naj bi zanje ta koeksistenca pomenila. — Toda uradna izjava sovjetske komunistične partije z dne 25. junija pravi med drugim dobesedno:

„Prvenstvena naloga sovjetske zunanje politike je, da zagotovi pogoje za zmago komunizma. Velika dolžnost sovjetskega ljudstva je izgradnja komunizma. Istočasno je to tudi naša prvenstvena mednarodna naloga. Integralni del te politike pa je mirna, aktivna koeksistenca...“

Nam ta uradna izjava sovjetske kom. partije ne pove ničesar novega. Mi smo že od vsega začetka vedeli, da je tudi „mirna, aktivna koeksistenca“ samo eden izmed taktičnih trikov komunizma. Bodo zahodni politiki verjeli vsaj uradnemu komunističnemu viru, komu tako slavljena „mirna koeksistenca“ koristi...?

Nas že občutijo...

V referatu, ki ga je na osmi seji CK ZSK dne 20. junija 1967 imel sekretar CK ZKS Franc Popit, se je govornik grdo izdal, kako že občutijo naše delovanje. Med drugim je namreč povedal sledeče:

„ZKS bo negovala in čuvala pridobitve, izvojevane v revoluciji, pred kakršnimi koli poizkusi znotraj in zunaj... Z zaostrovanjem zunanje politične situacije se je povečala dejavnost sil, ki dobivajo hrano iz... reakcionarnih imperialističnih centrov... Oživelci so razni emigrantski obveščevalni centri v zamejstvu in opogumile so se klerofašistične in reakcionarne težnje znotraj države. Vedeti moramo, da tudi posamični klavirni poskusi blatenja, klevetanja, rovarjenja in širjenja neresničnih vesti dobivajo lahko v konfliktni situaciji širši pomen in dimenzije...“

Zahvaljujemo se tovarišu sekretarju za uradni dokaz, da je naše delovanje že prodrlo globlje, kot smo sami upali verjeti. Na delo torej, neutrudljivi termiti svobode! Izpodjedajte pošastno zgradbo komunizma noč in dan! Ne mirujte! — Nas že občutijo...

TEMA ZA RAZMISLJANJE

V mednarodnih odnosih so naši zavezniki samo tisti, ki koristijo našim interesom.
(Decourcelle)

Zahvala. Vsem Slovecem, ki so me ob moji težki bolezni obiskovali in mi tako velikodušno denarno ali kakor koli pomagali, najsrčnejša hvala. Bog plačaj!

San Martín, 9. julija 1967

Malči Mežan

IZ DRUŠTEV

Na argentinski državni praznik, dne 20 junija 1967, so bili zemski ostanki msgra. Janeza HLADNIKA prenešeni s pokopališča Lomas de Zamora v župno cerkev slovenskega naselja v Lanusu (Bs. As.). številne člane TABORA, ki so s svojo prisotnostjo počastili spem in tega velikega Slovenca, kateremu se morajo toliki naši rojaki zahvaliti, da so našli nov dom v tej veliki argentinski zemlji, so uradno zastopali: **predsednik konzorcija ing. Matičič, podpredsednik DSPB-TABORA žirovnik in odbornik Jenko**, ki so na novo počivališče zemskih ostankov msgra. Hladnika hvaležno položili cvetje s slovensko zastavo.

Durič Franc — član Tabora Buenos Aires, iz Ramos Mejje, bo v avgustu praznoval 50-letnico rojstva. Čestitamo!

DSPB "Tabor" sporoča, da bo v nedeljo, 27. avgusta ob 17 uri v župni cerkvi Sta. Rita v Boulogne društveni kurat, preč. g. Jože Guštin daroval sv. mašo za pokojnega Milana Amona, organizatorja gorenjskega domobranstva.

Starešinstvo

POPRAVEK

Prosimo bralce, da v konceptu gen. Leona Rupnika, objavljenem v TABORU št. 7/1967, poleg drugih manjših napak popravijo predvsem sledeče:
Str. 162, odst. 1, vrsta 7: Namesto: samo še žogica — pravilno: samo žogica
Str. 164, odst. 2, vrsta 4: Namesto: ostala — pravilno: stala
Str. 165, odst. 1, vrsta 3: Namesto: v majhno — pravilno: z majhno
Prvi stavek zadnjega odstavka na str. 166 se pravilno glasi: Na ta način se je KP posrečilo — posebej pri Italijanih —, da se je znebila premnogih nevršečnih, narodno in versko zavednih ljudi.
Str. 167, odst. 2, vrsta 4: Namesto: fronto poslušno — pravilno: fronto za poslušno
Str. 167, odst. 4, vrsta 2: Namesto: preudarne — pravilno: nepreudarne

Hvala.

SOMISLJENIKI IN PRIJATELJI V ZAMEJSTVU NA PRAGU ZASUŽNJENE DOMOVINE, IZKORISTITE VSAKO PRILOŽNOST, DA PRIDE ČIM VEČ TABOROV DOMOV! — TODA PRI TEM PAZITE, DA NE SPRAVITE V NEVARNOST SVOJIH IN NAŠIH PRIJATELJEV IN SOMISLJENIKOV! — USPEH JE V KONSPIRACIJI!

SLOVENSKO ZAVETIŠČE BO DELO VSE SLOVENSKE EMI-
GRACIJE IN NIHČE NE BO IMEL PRAVICE ZASLUG. VSA
PRAVICA BO PRAVICA REVEŽEV, ZASLUGA PA PRIPADA
NAŠIM MRTVIM. SLOVENSKO ZAVETIŠČE BO IZGOVORJE-
NI KOT POMOČI POTREBNIM SLOVENCEM IN ZA VSTOP
NE BO POTREBNA LEGITIMACIJA.

VSEBINA

Sila prepričanja	193
Kje je veličina? (P. B.)	195
Na dan z resnico (Hinko Zupančič)	197

ZA ZGODOVINO

Nacionalni ređuit Jugoslavije (Gen. Leon Rupnik)	199
Pesek v oči (-K -L)	210
Napad na Pijavo gorico in vaŹnejše borbe 22. čete (Franc Mejač) ...	212

ZA ČIŠČENJE POJMOV

Sredstva ne opravičujejo namena (dr. Stanko Kociper)	215
Senene vile (Stane Pleško)	220
Spomini Stalinove hčerke	222
ZA BELEŽNICO	224
IZ DRUŠTEV	III

Correo Argentino Sucursal Villa Madero (Bs. As.)	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 8133
	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 2619